

शासकीय सेवेत असताना दिवंगत झालेल्या किंवा माररोग, कर्करोग, यांसारख्या गंभीर आजारांमुळे किंवा मानसिक किंवा शारीरिक विकृतीमुळे वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या नातेवाईकांना अनुकंपा कारणास्तव शासकीय सेवेमध्ये नेमणूक वेगळ्यात.

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

आमन निर्णय, क्रमांक अकंपा-१०८४/१८२/सीआर-१५/११२-अ
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ८ मार्च १९८५

- पहा.—(१) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१०७६/वा.रा, दिनांक २३ एप्रिल १९७६.
(२) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१०७६/वा.रा, दिनांक २१ जुलै १९७६.
(३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१०७७/पहा-अ, दिनांक १ एप्रिल १९७७.
(४) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१०७९/सीआर-२४३/१३-अ, दिनांक ५ ऑक्टोबर १९७९.
(५) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१२८०/४१८/सीआर-३३/१३-अ, दिनांक १५ मे १९८०.
(६) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१२८०/१९५८/१३-अ, दिनांक १३ मार्च १९८१.
(७) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१२८१/४४३/१३-अ, दिनांक २४ मार्च १९८१.
(८) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१२८१/सीआर ११४/१२३/१३-अ, दिनांक ७ सप्टेंबर १९८१.
(९) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआरव्ही-१२८१/१४१६/सीआर-१५७/१३-अ, दिनांक २० फेब्रुवारी १९८४.

शासन निर्णय.—१. आमन सेवेत असताना दिवंगत झालेल्या किंवा माररोग, कर्करोग, इत्यादी दुर्घटनेमुळे किंवा मानसिक किंवा शारीरिक अर्पणत्व आल्यामुळे वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या अवलंबित एका नातेवाईकास अनुकंपा तरावर नोकरी देण्याची योजना उपरिनिर्दिष्ट आदेशानुसार आसताना कार्यरत ठेकी आहे. त्याचप्रमाणे आमन सेवेत असताना आपताताने अर्पणत्व आलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या त्यांच्या पत्नींना काम करणे शक्य असताना युवा, काम करण्याचे नापास झालेले स्वेच्छेने सेवासिद्धी स्वीकारली आहे अशा कर्मचाऱ्यांच्या युवा नातेवाईकांच्या या नातेने या पात्रता देण्यात येते. या योजनांची अंमलबजावणी करताना अशा काही अवलंबी उद्भवतात की, ज्यामुळे त्यांना पात्रता नाही लोकता नेणे शक्य होत नाही. याबाबतची माळजीपूर्वक विचार करून व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाशी मल्लोपरलत करून आमन पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे :—

(१) मध्यमाच्या नियमानुसार शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या नातेवाईकांना अनुकंपा तरावर नोकरी मिळण्यासाठी अर्ज करण्याची मुदत, मंदर कर्मचाऱ्यांच्या मृत्यु/अकाली सेवानिवृत्तीपासून एक वर्षाच्या आत किंवा त्यावेळी संबंधित नातेवाईकाने आसताना ती शैक्षणिक पात्रता प्राप्त केली नसल्यास किंवा मिहित विना कर्मचाऱ्यांना प्राप्त केली नसल्यास त्याने ती तीन वर्षांच्या आत प्राप्त करून त्यानंतर एक वर्षाच्या आत म्हणजे एकूण चार वर्षांच्या आत अर्ज करावा लागतो. आता असे ठरविण्यात येत आहे की, अनुकंपा कारणास्तव नोकरीसाठी संबंधित नातेवाईकाने करावयाचा अर्ज, शासकीय स्वीचारी निर्णय/अकाली सेवानिवृत्त झाल्याच्या दिनांकापासून पाच वर्षांच्या आत करावयास पाहिजे. या पाच वर्षांच्या मुदतीमध्ये शैक्षणिक अर्हता प्राप्त करून अर्ज करण्यासाठी पूर्णिमा तीन वर्षांच्या मुदतीच्या देखील अंतर्गत आहे.

(२) अनुकंपा तरावर संबंधित नातळमानी शैक्षणिक पात्रता व त्या समुपार राज्य आसताना कोणत्याही तृतीय व चतुर्थ श्रेणीच्या, सरल सेवा प्रवेशाने भरल्या जाणाऱ्या पदावर नियुक्ती करता येईल. मात्र लोकसेवा आयोगाच्या कक्षतील पोलीस उप निरीक्षक, विचारी निरीक्षक, मोडार वाहन उप निरीक्षक, रेंज वन अधिकारी इत्यादी तृतीय श्रेणीच्या कार्यकारी (प्रविक्षणपुढीक) पदावर नियुक्ती देता येणार नाही. या नियमानुसार निवृत्ती मिळण्यासाठी महाराष्ट्र सरकारत आसताना अर्ज करणे आवश्यकता नाही. तथापि तशी नियमानुसार मंदर पदावर नेमणूक करण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचा मल्लोपरलत आसताना नाही.

(३) सेवेवारी आस्थापनेवर नियुक्ती झालेल्या कर्मचाऱ्यांची ते कर्मचारी झालेवर करायानुसार व कर्मचाऱ्यांच्या कर्मचाऱ्यांच्या आस्थापनेवर येतात व १० वर्षांच्या सेवेनंतर कर्मचाऱ्यांच्या आस्थापनेवर येतात आणि त्या कर्मचाऱ्यांच्या नियमित वेळी या योजनांच्या कार्यदा देण्यात येईल.

(४) अनुकंपा तरावर नोकरी देण्यास संबंधित नियुक्ती प्राप्तिवारी मध्यम आहेत. अशा नियुक्तीसाठी निवृत्त समितीचा मल्लोपेक्षाची आवश्यकता राहणार नाही.

(५) बरीकरकी कोणत्याही नियम शिथिल करण्याचा शक्ती शासनाकडे राहिले. तथापि, अशा प्रकारे नियमाने शिथिल करण करून महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कक्षतील वॉ-३ च्या पदावर पदाळा व्यक्तीची नियुक्ती करण्यापूर्वी आयोगाचा मल्लोपेक्षा पाहिजे आणि अशा मल्लोपेक्षापूर्वी सामान्य प्रशासन विभागाची पुरवणती देतली पाहिजे.

२. तशील परिच्छेद १ (२) मध्ये उल्लेख केलेल्या पदांची पोलीस उप निरीक्षक, विचारी निरीक्षक, मोडार वाहन उप निरीक्षक, रेंज वन अधिकारी इत्यादी तृतीय श्रेणीतील कार्यकारी (प्रविक्षणपुढीक) पदांच्यातिरित्त त्तर पदांवर अनुकंपा तरावर करावयाच्या नियुक्त्या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कक्षतून वगळण्यात आल्या आहेत. इतक्यात महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग (विचार विनियमापासून सूट) विनियम, १९६५ यामध्ये यथावकाश दुसरी करण्यात येईल.
(वा.म.पु.) एन ३१७/१ (७,५००-३-८५)

३. वर परिच्छेद १ व २ अन्वये सुधारणा करण्यात आलेले नियम छद्मपतित्यावर संपूर्ण नियमावली तशी असेल ती अर्पविणारे जोडपत सोबत जोडले आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार त आताचे,

सुपुत्र स. मोकाशी,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति

राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल्स, मुंबई ४०० ०३१,
मुख्य मंत्री यांचे सचिव,
सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव,
सर्व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहाय्यक,

*प्रबंधक, मूल न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

*प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

*प्रबंधक, लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,

*सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (१० जादा प्रतिसह),

*सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा सचिवालय, मुंबई,

*सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय, मुंबई.

महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा व हप्त्याचारी), मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा परीक्षा), मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व हप्त्याचारी), नागपूर,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा परीक्षा), नागपूर,

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,

मुख्य लेखा परीक्षक (निवासी लेखे), कोकण भवन, नवी मुंबई,

सर्व विभागीय आयुक्त,

सर्व जिल्हाधिकारी,

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

सामान्य प्रशासन विभाग/कार्यालय-८,

सामान्य प्रशासन विभाग/कार्यालय-१२ म. १४ अ.

सर्व संसदीय विभाग (सामान्य प्रशासन विभाग वगळत),

गिरमिरालभा मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख.

*पत्तावे.

१३/४ वा क्रमांक

प्रत माहितीसाठी व मार्गदर्शनासाठी असेल.

जोडपत्र

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क. अ. सं. १०८४/१८२/सीआर-११९/विरा-अ, दिनांक ८ मार्च १९८९ चे जोडपत्र.
(परिच्छेद ३ पहाता)

अनुकंपा कारणास्तव शासकीय सेवेत नोकरी देण्याबाबतची सुधारित नियमावली

(१) महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या सर्व कार्यालयांत अनुकंपा कारणास्तव नोकरीच्या नेमणुतीचा हे नियम लागू राहतील.

(२) खालील प्रत्येकांमध्ये जोडण्यात शासकीय कर्मचार्यांचे (रूपांतरित स्थायी व अस्थायी आस्थापनेवरील कर्मचारी वरून) छगगने नातेवाईक या नियमानुसार अनुकंपा कारणास्तव शासकीय सेवेत नेमणुतीसाठी पात्र असतील :—

(अ) शासकीय सेवेत असताना दिवंगत झालेले कर्मचारी.

(ब) क्षय, कर्करोग इ. मंमीर आजारांमुळे, संशय वैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या प्रमाणपत्रानुसार अवली निवृत्त झालेले कर्मचारी.

(क) (१) मानसिक किंवा शारीरिक विकलांगता आल्याने, संशय वैद्यकीय अधिकाऱ्याने पुढील सेवेसाठी अक्षय ठरविल्याने, अवली निवृत्त करण्यात आलेले किंवा वरील कारणास्तव सेवेतून काढून टाकण्यात आलेले कर्मचारी.

(ख) (२) शासकीय सेवेत कर्तव्य बजावत असताना अपघाताने अपंग झालेले परंतु महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीनेतून) नियम, १९८२ मधील नियम ७२(३) अनुसार पर्यायी पद देऊ नये असेही ते न स्वीकारता सेवानिवृत्ती स्वीकारणारे कर्मचारी.

(३) (अ) दिवंगत/अवली निवृत्त शासकीय कर्मचार्यांची विधवा/पत्नी, मुलगा किंवा अविवाहित मुलगी ही या नियमानुसार नेमणुतीस पात्र नातेवाईक मानण्यात येतील. त्यापैकी कोणीही व्यक्ती नेमणूक स्वीकारू शकत नसल्यास सदर कर्मचार्यावर अवलंबून असणारा अविवाहित भाऊ किंवा बहीण यांचा नेमणुतीसाठी विचार करता येईल.

(ब) सदर नेमणूक शासकीय कर्मचार्यांच्या फक्त एकच नातेवाईकास देता येईल.

(४) (अ) (३) अनुकंपा तत्वावर संबंधित नातेवाईकी शैक्षणिक पात्रता व वय यांनुसार राज्य शासनांतगत कोणत्याही गुठीय व चतुर्ण श्रेणीच्या सल्ला सेवा प्रवेशाने भरल्या जाणाऱ्या पदावर नियुक्ती करता येईल. मात्र लोकसेवा आयोगाच्या कक्षेतील पोलीस उप निरीक्षक, निरीक्षक निरीक्षक, मोटार वाहन उप-निरीक्षक, अ. व. अधिकारी इत्यादी गुठीय श्रेणीच्या- कार्यकारी (एग्जिक्युटिव्ह) पदांवर नियुक्ती देता येणार नाही. ह्या नियमानुसार नियुक्ती मिळण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या स्पर्धा परीक्षेत यशस्वीता आनवश्यकता नाही. तसेच वरील नियमानुसार सदर पदांवर नेमणूक करण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचा सल्ला घेण्याची आवश्यकता नाही.

(ब) (४) संबंधित पदासाठी विहित शैक्षणिक पात्रता आणि निम्न वर्गोपग्राह याबाबतच्या अटी या नेमणुतीसाठी कदाक्षाने पाळण्यात येतील. परंतु उच्च वर्गोपग्राह अट राहणार नाही.

(क) (५) तथापि, दिवंगत/अवली निवृत्त कर्मचार्यांची विधवा/पत्नी, शैक्षणिक पात्रतेव्यतिरिक्त, इतर अटी पूर्ण करित असल्यास तिच्या नावतीत चतुर्ण श्रेणीत नेमणुतीसाठी शैक्षणिक पात्रतेची अट शिथिल करता येईल.

(५) (अ) अनुकंपा कारणास्तव नेमणुतीसाठीचा अर्ज शासकीय कर्मचारी दिवंगत/अवली निवृत्त झालेल्या दिवसापासून ५ वर्षांचे मुदतीत करणे आवश्यक असेल.

(ब) (६) दिवंगत/अवली निवृत्त कर्मचारी ज्या कार्यालयात काम करीत होता, त्या कार्यालयातील संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी या नियमानुसार नेमणूक देण्यास सक्षम राहिल. त्यासाठी त्याने निवड समितीचा सल्ला घेणे आवश्यक नाही. मात्र नातेवाईकाने सदर प्राधिकार्यांकडे उपरिनिर्दिष्ट मुदतीत नेमणुतीसाठी अर्ज करणे आवश्यक राहिल.

(१) शा. नि. मा. प्र. वि. क. एमआरव्ही-१२८१/८४३/१३७, दिनांक २४ मार्च १९८१.

(२) शा. नि. सा. प्र. वि. क. एमआरव्ही-१२८१/१४१६/सीआर-१५७/१३७, दिनांक २० फेब्रुवारी १९८१.]

(३) शा. नि. मा. प्र. वि. क. एमआरव्ही-१०७६/१२, दिनांक २१ जुलै १९७६.

(४) शा. नि. मा. प्र. वि. क. एमआरव्ही-१२८१/सीआर-११४/१२३/१३-अ, दिनांक ७ मार्च १९८१.

(५) शा. नि. मा. प्र. वि. क. एमआरव्ही-१२८०/८५८/सीआर-३३/१३-अ, दिनांक १५ मे १९८०.

(६) शा. नि. सा. प्र. वि. क. एमआरव्ही-१०७७/१०३, दिनांक १ एप्रिल १९७७.

- (६) (७) संबंधित कार्यलयवात आनुषंगिक पर उपलब्ध नमोल तर कार्यालय सम्पत्तये एत विवहातील/विभागतील तर कार्यालय वात निवृत्ती प्राधिकार्यांकडे सोपे सापता न एत कार्यालय आनुषंगिक पर उपलब्ध असेल एत कार्यालयवात निवृत्तीवाती निवार करपा.
- (७) खासिल परिस्थितीत, दिवंगत/अनकी निवृत्त कर्मचाऱ्याना कोणीही आवेताईक या निवृत्तातील तरगुनीयतर सोपरीय पात सहकार नाही.

(अ) (८) यशवारी कर्म, सहकारी संस्था, बॅंका इत्यादींचे वेणे, यांसारखी वैयक्तिक वेणी नवा करत अविवाहित किमी मुलु-नि-येनानिवृत्ती उपरात, आपुनियत तरीकेनारे संबंधित दिवंगत/वेनानिवृत्त कर्मचाऱ्यांकडे कुटुंबात मिळालेली मुकुण रकम रु. ७५,००० पेसा जास्त असल्यास,

किंवा

(ब) कुटुंब निवृत्तिवेतन (महागाई मत्ता भक्षत) न स्थानर माळमत्तेकत उरतल्यासह यर्न मागनी किळपाचे कुटुंबाचे मुकुण माथिक उरतल कपये ५०० पेसा जास्त असल्यास,

किंवा

(क) कुटुंबातील कोणत कमी मुका व्यक्तीचे माथिक उरतल कपये ५०० पेसा जास्त असल्यास,

टीप. — "कुटुंब" या संज्ञेकडे दिवंगत/अनकी निवृत्त कर्मचाऱ्यानी पत्नी, एतचे मुकुणे, अविवाहित मुली न एतचेतर अपरकुम असलेले अविवाहित भाऊ न बहिणी यांचा समावेश होतो.

(८) (अ) तरीलीही कोणत्याही नियम चिचिड करण्याची शक्ति जायताकडे राहिल.

(ब) तरील नियम ४ (अ) मध्ये काहीही अगडे तरी तरील नियम ८ (अ) मधील तरगुनीयतर नियमचे चिचिडकरण करत महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकड कमीतील तर्ग-३ च्या पत्रातर मुलाया व्यक्तीची निवृत्ती करण्यापुर्ती एतयाकड लोकसेवा आयोगाचा मल्लय वेतल पाहिजे आणि असा मल्लय वेतलपुर्ती सापतय पत्रातर विभागाची पत्रेगुपती वेतली पाहिजे.

(७) शा. नि. सा. प्र. वि. रु. एमआरसी-१२८०/१२९८/१३क, दिनांक १३ मार्च १९८१

(८) शा. नि. सा. प्र. वि. रु. एमआरसी-१२७३/१२, दिनांक २३ एप्रिल १९७६ अर्वाचे रु. ३०,००० न रु. १०० परतया नि. सा. प्र. वि. रु. एमआरसी १०७०/१०७१/१३क, दिनांक ५ मार्च १९७९ अर्वाचे रु. ४५,००० न रु. ५०० करण्यास आली न शा. नि. सा. प्र. वि. रु. एमआरसी-१२८१/१३क, दिनांक ७ सप्टेंबर १९८१ अर्वाचे रु. ७५,००० करण्यास आली.